

af en indvindingsret, der er bevilget til en vis fabrikation, til en anden fabrikation, som kræver omtrent samme vandmængde og ikke stiller yderligere krav til vandets kvalitet. På den anden side kan der forekomme tilfælde, hvor indehaveren af en vandindvindingstilladelse bør søge ny tilladelse. Det foreslås i § 27, stk. 1, 1. punktum, at pålægge indehaveren af en indvindingstilladelse efter § 12 eller § 13 at søge ny tilladelse i tilfælde af væsentlig formålsændring. Ved bedømmelsen af ændringens væsentlighed må henses til, om formålsændringen må rejse spørgsmål om nedsættelse af den tilladte vandmængde eller skærpelse af tekniske eller hygiejniske krav. Medens tilladelsens ejer således kun indenfor visse grænser har pligt til at søge ny tilladelse, foreslås det i 2. punktum, at kommunalbestyrelsen, indenrigsministeren og enhver interesseret altid skal kunne rejse sag om formålsændringen, og landvæsensretten eller kommunalbestyrelsen kan under en sådan sag også foretage mindre væsentlige ændringer i tilladelsen. § 27, stk. 1, betegner en udvidelse i forhold til KF dels ved at omfatte anlæg med tilladelse efter § 12, dels ved også at omfatte offentlige vandindvindingsanlæg (f. eks. et anlæg ved en offentlig institution).

Stk. 2, der er ny, stemmer i det væsentlige med den tyske vandlov (1961-betænkningen side 82, spalte 2), og til dels med KF § 31, stk. 2. Har andre end ejendommens ejer ved servitut fået tilladelse til at indvinde vand på ejendommen, har bestemmelsen selvfølgelig ikke hensyn til afhændelse af ejendommen, men til afhændelse af den nærliggende ejendom, som skal udnytte indvindingen. Bestemmelsen i 2. pkt. skal give landvæsensretterne lejlighed til at fastsætte de kontrolbestemmelser, som de i nuværende praksis ofte træffer for at sikre sig imod, at private personer eller aktieselskaber benytter sig af deres vandværkskoncession til at sikre sig en forretningsmæssig fortjeneste.

Til § 28.

Bestemmelsen, der giver mulighed for at skride ind, når en indvindingstilladelse er givet på grundlag af urigtige oplysninger af væsentlig betydning, og når indehaveren tilsidesætter vilkårene for retten, bygger på 1926-lovens § 18, stk. 4, og KF § 32. Bestemmelsen går dog videre end KF § 32 ved også at omfatte rettigheder efter § 12.

Hvad særligt angår overtrædelser af vilkår for vandindvindingstilladelser bemærkes, at reglen omfatter bestemmelser om f. eks. vandindvindingsens omfang, den tilladelige vandspejlsænkning, særlige rensningsforanstaltninger, pligt til regelmæssige målinger af klorindhold i vandet o. s. v., derimod

ikke formålsbestemmelser i tilladelserne, idet spørgsmålet om virkningen af formålsændringer er afgjort i § 27. Ønsker indehaveren af en ret, at et vilkår ændres, må han altid søge tilladelse hertil hos landvæsensretten eller kommunalbestyrelsen; han kan ikke som til en vis grad efter § 27 selv skønne over, om det vil være forsvarligt uden videre at fortsætte på ændrede vilkår, og han vil kunne straffes efter § 66, stk. 1, nr. 1, hvis han uden tilladelse sætter sig ud over vilkåret. Herudover vil der kunne skrives ind mod ham ved sagsanlæg efter § 28, hvis han tilsidesætter vilkåret. Er tilsidesættelsen ikke af større betydning, kan sagen eventuelt ende med, at vilkårsændringen godkendes, eller at der fastsættes ændrede vilkår. Er tilsidesættelsen væsentlig, kan der blive tale om inddragelse af retten uden erstatning og også om ændring af retten.

Et særligt spørgsmål er, om der under sagen kan fastsættes erstatning for virkninger af vilkårsovertrædelser. Erstatninger for skader, der ikke skyldes forandring i grundvandstanden, men f. eks. ødelæggelse af et vandværks vand på grund af svigtende filtrering, kan, hvis der ikke opnås forlig om spørgsmålet, ikke afgøres under en sag efter § 28, men må afgøres af de almindelige domstole. Skyldes skaden derimod forandring af grundvandstanden, kan en landvæsensret fastsætte erstatning for skaden efter reglerne i § 19. Er sagen anlagt for en kommunalbestyrelse, må erstatningskravet bygges på almindelige erstatningsregler og sag anlægges for de almindelige domstole. Foretages der fra et anlæg, som er tilladt efter § 12, indvinding af en art, der ville kræve tilladelse efter § 13, kan der dog efter § 13, stk. 3, rejses sag for en landvæsensret med henblik også på erstatning.

Til § 29.

Bestemmelsen, der er ny, findes i KF § 31, stk. 1, men er udvidet til også at omfatte rettigheder efter § 12. Man har ikke optaget bestemmelsen i KF § 31, stk. 1, om fortabelse af rettigheder, der ikke er udnyttet inden for den fastsatte frist, jfr. bemærkningerne til § 18, stk. 1, nr. 4.

Til § 30.

Stk. 1 stemmer i realiteten med KF § 13, stk. 1, der bygger på 1926-lovens § 18, stk. 2. Landvæsensretten kan også begrænse tilladelsen i mindre omfang end angivet i stk. 1. Om en særlig indskrænkning i anvendelsen af stk. 1 henvises til bemærkningerne til forslaget § 18, stk. 1, nr. 2.

Stk. 2 stemmer i realiteten med KF § 13, stk. 2, der er ny. Der henvises til bemærkningerne til § 18, stk. 1, nr. 1. Ved ordet „området“ forstås